

**INNSPILL TIL OSLO KOMMUNE: «KRISEPAKKE KULTURAKTØRER»
Stiftelsen Danse- og teatersentrum**

COVID 19 TILTAK FOR SCENEKUNST

Scenekunst er en levende kunstform som finner sted som en tilrettelagt sosial felleskapsopplevelse.

Det finnes ingen fysisk produktomsetning i scenekunsten, det handler om menneskelige møter der og da. Nå er samfunnet i ferd med å åpnes opp gradvis, noe som også gir muligheter for analog visning av forestillinger igjen tilpasset antall publikum og andre smitteverntiltak.

Muligheter til også å gjøre digital formidling vil fortsatt være et grep, men den digitale tilpasningen kan ikke erstatte den analoge. Digital formidling er og vil være et tillegg.

Vi har vært i kontakt med vårt nettverk som per i dag består av 122 profesjonelle produksjonsheter; med ulike organisasjonsformer og som representerer et bredt register av sceniske uttrykksformer. De er å betrakte som profesjonelle kunstneriske bedrifter, enten de nå er AS'er eller Enkeltpersonforetak. Vi har basert vårt innspill til Oslo kommune på meldinger fra det frie scenekunstmiljøet.

FRI SCENEKUNST

Vi ser at det er de performative «live» kunsuttrykkene som blør mest i følge en undersøkelse Kulturrådet/Menon nettopp har publisert; musikk har mistet 50% av sine inntekter, scenekunsten 42 % bare i mars og april i år. Så i denne akutte koronakrisen eksisterer det en stor uro i kulturfeltet generelt og innen fri scenekunst spesielt. Koronakrisen har gjort skjvhet og sårbarheter i det frie scenekunstmiljøet åpenbare.

Det gjelder kunstnerne og alle de små og viktige underleverandørene i næringskjeden. Før koronakrisen inntraff var det allerede stor uro og bekymring knyttet til fremtiden for blant annet etablerte kompanier i forbindelse med at Kulturrådet la om Basisfinansieringen til Kunstnerskapsstøtte. Og det har lenge vært etterlyst en strategi fra det offentliges side når det gjelder ivaretagelse av disse kompaniene i et langsiktig og forutsigbart tilskuddssystem. Dette gjelder både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Synet på de frie kompaniene som tidsbegrensete prosjekter som «popper opp og blir borte», må endres. Vi ser at kompaniene arbeider etter langsiktige linjer, og ønsker seg langsiktige finansieringsformer og produksjonsmuligheter. Oslo har en stor kunstnerbefolkning, og innen fri scenekunst ser vi at over halvparten av vårt nettverk bor og arbeider i hovedstadsregionen. Det levende kunstmiljøet som kjennetegner hovedstaden ligger med brukket rygg og trenger all hjelp man kan få.

Det er viktig at krisepakken som utvikles treffer helheten i vår næringskjede, og at det skjer raskt. I så urolige tider som vi ikke har opplevd før er det avgjørende for fremtiden for det frie scenekunstmiljøet i Oslo som også utgjør i stor grad Norges fremste eksportvare på scenekunstmiljøet at det treffes tiltak som kan motvirke svekkelsen i kunstlivet som følge av Covid 19 og få kunstnerne og støtteapparatet i arbeid!

Til Oslo kommunes spørsmål:

-Bør midlene gå til å stimulere til ny aktivitet eller til å kompensere for bortfall av inntekt og å dekke utgifter?

JATAKK til begge deler! Det handler om å styrke kunstproduksjonens overlevelse. Det er behov for midler som støtter kunstproduksjonen, både nye tilpasset de til enhver tid gjeldende smitteverntiltak og samtidig gi kunstnerne mulighet til å fortsatt arbeide med allerede eksisterende/igangsatte prosjekter som har fått bråstopp. Nye internasjonale samarbeid må også kunne initieres.

Umiddelbare midler som setter kunstnerne i aktivitet og som stimulerer til ny aktivitet for en ny tid. Ved å stille drifts og produksjonsmidler til rådighet for eksisterende kompanier i Oslo, slik at de kan drive mindre kortvarig prosjektbasert og mer langsiktig drift av virksomhetene er viktig, og at de kan produsere og vise forestillinger under trygge helseforhold, tilpasset de til enhver tid rådende helsepåbud. Kunstnerne og kompaniene vi har vært i kontakt med fremhever behovet for raskt å komme i arbeid og å kunne skape produksjoner som kan komme kjapt i produksjon. Andre viktige stikkord her er midler til gjenopptagelsesprøver/ formatutvikling.

Vår løpende kontakt med kompaniene og kunstnerne bekrefter behovet for å også i fremtiden insistere på det unike i det levende fysiske scenekunstuttrykket og ikke minst opprettholde håpet om at det om ikke lenge skal være mulig å møte publikum fysisk både hjemme og internasjonalt. Skal norsk scenekunst fortsatt hevde seg internasjonalt, må vi ha verk å eksportere!

Kompaniene og kunstnerne har nå begrensede muligheter til å bidra selv med egenandeler i budsjetter osv. Så kravet om egenandel ved søknadene må reduseres betraktelig eller strykes. Det må gis muligheter til å produsere innenfor profesjonelle rammer med tanke på lønn/honorar i hele produksjons og visningsfasen. Den sammensatte delingsøkonomien som hittil har kjennetegnet feltet, er nå ikke lenger tilstedeværende, og nye prosjekter må derfor fullfinansieres.

Oslo kommune har arbeidet med kartlegging av prøve og produksjonslokaler. Kommunens lokaler må tilgjengeliggjøres raskt for trygg og sikker bruk.

Vi ønsker også å trekke frem Kloden som Byrådet har støttet – her må ytterligere tilskudd inn slik at Kloden raskt kan tilrettelegges for sikker bruk og bidra som arena for scenekunst for barn og unge. Vi vil også understreke betydningen Scenehuset har for det frie scenekunsthellet i Oslo. Her må kompensasjonstiltak som sikrer dette prøve og visningslokale settes inn.

Hvilke typer utgifter og bortfalte inntekter bør man kunne søke om å få dekket?

Leie av prøve, produksjons - og visningslokaler, som nevnt over. Det er ingen midler i miljøene slik det er nå. Flere frie scenekunstnere og kompanier har etterlyst en kompensasjonsordning for produksjoner som har måttet stoppe pga koronakrisen, og en slik ordning vil bidra til at arbeidet kommer i gang igjen.

Hvilke kriterier bør gjelde for å prioritere mellom søkere, gitt rammen på 11 mill. Kroner?

Det er det frie kunstlivet i Oslo som nå blør. Det er dette som må prioriteres. Det er dette miljøet som skaper arbeidsplasser og visningsmuligheter for kunstnerne og apparatet rundt, og som gir publikum en bredde og spenning i tilbudet. Hva er en hovedstad uten levende kunstpuls?

Tildelingskriterier bør baseres på kunstnerisk kvalitet og uttrykksmangfold.

Skaperne av fri scenekunst, og bransjen rundt, er i stor grad prosjektbasert og dermed fragmentert i sin struktur. Dette gjelder hvordan kunstproduksjoner er finansiert, men også med tanke på støtteapparatet rundt kunstnerens arbeid, ansettelsesforhold og samarbeidskonstellasjoner. Sentrale økonomiske redningstiltak for bedrifter og ansatte er derfor ikke tilpasset bransjens strukturer, og legger ikke til rette for at produksjonsmiljøer og den mer løse infrastrukturen vi finner innen fri scenekunst kan overleve krisen. Koronakrisen får tydelig frem det store skillet mellom institusjonene som har faste og forutsigbare produksjons – og arbeidsmiljøer og den frie scenekunstens løsere og mindre langsiktige og forutsigbare vilkår, slik at håndteringsevnen i uforutsigbare krisesituasjoner som dette skaper et tydelig A og B lag bransjemessig i norsk scenekunst, selv om all scenekunst deler samme utfordringer når det gjelder dette å få forestillingene frem til publikum analogt.

Bør deler av midlene sette av til å hjelpe enkeltkunstnerne direkte? Kan i såfall organisasjonene gjøre denne prioriteringen?

JA på begge spørsmål. Mange enkeltkunstnere produserer og bidrar til hovedstadens puls. Kunstnerne *må* komme i arbeid igjen!

Managementet og de deler av strukturene i den frie delen av scenekunstheltet, er ofte usynlig. Men er helt avgjørende for det profesjonelle nivået vi i dag har fått rundt og i kunstnerne og kompanienes arbeid. Fondet må bidra til at støtteapparatet rundt kunstnerne overlever, det vil si at produsenter og andre også kan søke om tilskudd i ordningene.

Fri scenekunst har alltid vært internasjonalt orientert og etterspurt. Kunstnerne og kompaniene står for et høyt kunstnerisk nivå, har tydelige og særegne kunstnerskap, representerer et mangfold av uttrykksformer og har derfor et stort nedslagsfelt internasjonalt. Norsk scenekunst hevder seg svært godt i en sterk internasjonal konkurranse! Vi registrerer en sterk og økende internasjonal etterspørsel etter norsk scenekunst, ref vår forvaltning av UD sin reisestøtteordning. Norge er fra tidligere av et lite marked, og mulighetene til internasjonal aktivitet er av avgjørende betydning for denne delen av scenekunstheltet. Kompaniene og kunstnerne må finne sine spillesteder og sitt publikum.

Det vil sannsynligvis ta lang tid før kunstnere og publikum kan møtes i samme rom igjen, både i Norge og internasjonalt. Vi vet at den internasjonale scenekunstbransjen med teaterhus, festivaler og internasjonale bransjetreff er sterkt rammet, og at det vil ta lang tid før det vil være mulig fysisk og økonomisk å invitere kunstnere/kompanier fra Norge til utlandet og fra utlandet til Norge. Stengte grenser utløser og forsterker tendenser i retning av proteksjonisme og nasjonalisme - noe som gjør situasjonen enda vanskeligere.

Vi vil advare sterkt mot å la koronakrisen bli et påskudd for å svekke internasjonalt samarbeid i kultursektoren. Oslo kommune bør i denne tiden oppmuntre til internasjonalt samarbeid og utveksling, også kunstnerne/kompaniene i mellom. UD sin internasjonale reisestøtteordning og prosjektstøtte er sterkt redusert og vi foreslår at Oslo kommune styrker begge disse for å dekke flere søknader fra Oslobaserte kunstnere og kompanier.

Oslo kan være en pådriver gjennom å ha en mer aktiv internasjonal politikk på kulturområdet. I dette bildet er det viktigere enn noensinne å bevare og utvikle de internasjonale relasjonene, dele opplevelser, kunnskap og erfaringer.

Er det andre ting enn økonomisk støtte som det er behov for at kommunen støtter opp med i disse tider?

JA! Sørge for at ordninger både eksisterende og nye tilgjengeliggjøres enkelt og ubyråkratisk. At det er korte søknadsfrister og rask saksbehandling. At tiltak kan justeres etterhvert, dersom det er behov for dette. At Oslo tenker langsiktig og slik at man reviderer kulturplanene i lys av koronakrisen. Hovedstaden må bidra sterkt til å opprettholde den levende kunst og kulturbyen Oslo som har store og små «festspill» gjennom hele året. Kunstnerne, kompaniene, støtteapparatet rundt, arenaene og formidlingen må ses i en helhetlig sammenheng.

Oslo 2. juni 2020

Stiftelsen Danse og teatersentrum
Tove Bratten